

Intressanta fynd av skalbaggar 2003

av
Johnny Lindquist

Vi har lagt ytterligare ett år bakom oss, ett som enligt tidningarna hade den tredje varmaste sommaren sedan mätningarna startade 1860. Kanske som en följd av detta har glädjande nog en mängd rapporter strömmat in.

Observera att det i Aromia nr 2, 2003 rapporterades flera intressanta skalbaggsfynd från VEK:s exkursion till Galterö. Dessa tas inte med nedan.

Tack till alla rapportörer!

Namnförkortningar:

Bertil Andrén (BA)
Bengt Carlsson (BC)
Lars Gambreus (LG)
Johnny Lindquist (JL)
Håkan Ljungberg (HL)
Hans-Erik Wanntorp (HEW)

JORDLÖPARE Carabidae

Leistus rufomarginatus Dft.

HA. Tostared 22.4.2003 (BA, BC), i bokskog strax intill stora vägen i närheten av Saxered, 1 ex. under en barkbit på ett litet hygge. Mest äldre fynd från Halland, det senaste i museets samlingar är från Sperlingsholm 2.8.1961, då Gösta Svensson tog flera ex. i en bokskog. Från Gunnebo i Västergötland finns ett fynd från 1990-talet (HL).

Carabus convexus Fabr.

Rödlistad VU.

HA. Gullbranna, Tönnersa, i dynerna norr om Lagans mynning 27.5 och 9.7, i fallfällor 3.6.2003, 2 ex. nattetid med pannlampa (HL). Efra, i Vesslundareservatet söder om Suseåns mynning 22.9.2003, 1 ex. i fallfälla på ljunghed (HL).

Carabus coriaceus L.

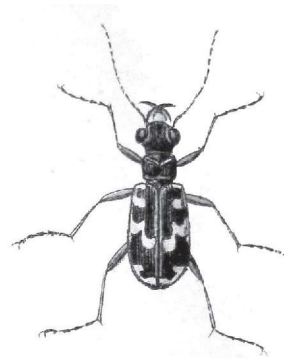
HA. Harplinge, Haverdal 10.8.2003, 1 ex. i fallfälla på ljunghed och fragment av ytter-

ligare 1 ex. i den planterade bergtallskogen (HL). Göran Andersson har skrivit om artens förekomst i Västsverige i AROMIA nr 3, 2002. Här kan bara tillfogas att arten ingalunda är så knuten till mullrika bokskogar som det anges i litteraturen, utan minst lika ofta påträffas i rätt torra, hedartade miljöer såsom öppen tallskog. Dessutom är de stora *Carabus*-arterna mycket svårare att hitta än man skulle kunna tro med tanke på deras storlek. Det är med andra ord inte alls otänkbart att läderlöparen i själva verket är rätt utbredd i Västsverige.

Cicindela maritima Dej.

Rödlistad EN.

HA. Eldsberga, Gullbranna 28.5 och 12.6.2003, flera ex. längs Genevadsåns strand strax innanför mynningen och i de angränsande dynerna (HL). Larvgångar påträffades 12.8 längs en 100 m lång sträcka av åstranden. En art som vid 1900-talets början var rätt allmän på havsstränder i södra och mellersta Halland, men som har minskat starkt. Ett ökat slitage från badgäster, som ödelägger förhållandena för de grävande larverna, är den mest sannolika anledningen.

Cicindela maritima

Bembidion nigricorne Gyll.

Rödlistad NT.

HA. Harplinge, Haverdal 27.5 och 23.8.2003, vardera 1 ex. på något fuktig ljunghed på sandunderlag, i fallfälla respektive löpande i solskenet (HL). Tidigare halländska fynd är gjorda vid Fjärås bräcka kring förra sekelskiftet, och vid Träslöv 1977 av Gösta Gillerfors.

***Bembidion pallidipenne* Ill.**

HA. Laholm, Mellbystrand, Lagans södra strand nära åns utlopp 12.6.2003 (BA, BC). Vid vattenbegjutning av den ”vegetations-fria” sanden vid Lagan påträffades denna lilla vackra jordlöpare alldeles vid strandkanten. *Dyschirius obscurus* och *Bledius arenarius* var andra vanliga arter på lokalen. VG. Styrso, Galterö, 07.09.2003 (BA, JL, LG, BC), två ex. på sandstranden.

***Bembidion andreae polonicum* Müll.**

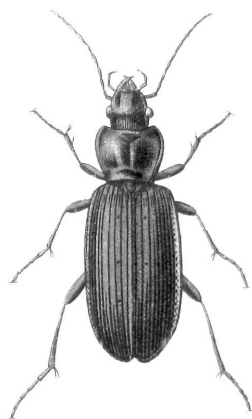
Rödlistad CR.

HA. Eldsberga, Gullbranna 3.6.2003, 3 ex. under tång på sandstrand vid Genevadsåns mynning (HL). Arten var vid 1900-talets början rätt allmän på havsstränder i södra och mellersta Halland, men har minskat starkt. Liksom för *Cicindela maritima* är ett ökat slitage från badgäster den mest sannolika anledningen till minskningen.

***Agonum marginatum* L.**

Rödlistad NT.

HA. Laholm, Hökafältet söder om Lagans mynning 22.9.2003, 1 ex. i fallfälla vid tidvis vattenfylld sänka i ljungheden innanför dynerna (HL). HA. Eldsberga, Gullbranna 30.6.2003, under tång på sandstrand vid Genevadsåns mynning (HL). HA. Harplinge, Haverdal 8.6.2003, flera ex. under vassrester vid Skintans utlopp (HL). BO. Sydkoster, Breviks fiskehamn 7.2003 (HEW), några ex. på en sandig fårbetad strand. De förekom under stenar intill medelvattenlinjen tillsammans med tånglöpare, *Dicheirotrichus gustavi*. Arten finns ju i Göteborgstrakten och den finns (eller fanns) strax norr om gränsen i Norge, så fyndet var knappast oväntat. Denna art kommer förmodligen att avföras från rödlistan, då den visat sig vara rätt jämnt spridd längs Sydsveriges kuster.

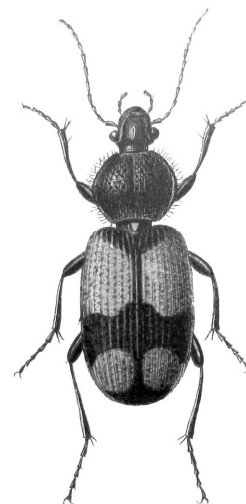

Agonum marginatum

***Panagaeus cruxmajor* (L.)**

Rödlistad NT.

HA. Eftra, i Vesslundareservatet söder om Suseåns mynning 14.6.2003, 1 ex. i fallfälla på sandig havsstrand med glest tuvad vegetation av krypven och *Juncus*-arter, tillsammans med bl.a. *Omophron limbatum* (HL).

Panagaeus cruxmajor

***Amara infima* (Duft.)**

Rödlistad NT.

HA. Halmstad, Hagön 26.9.2003, 2 ex. under ljunng på sandig ljunghed med borsttåtel (HL). HA. Harplinge, Haverdal 25.9.2003, flera ex. under ljunng på sandig ljunghed (HL).

***Badister bullatus* Fabr.**

VG. Angered, Hjällbo 22.6.2003, 1 ex. löpande på gång/cykelbanan nedanför Skanska Prefab vid Lärjeån (LG).

***Harpalus griseus* (Panz.)**

Rödlistad EN.

HA. Skrea, Brogård 5.8.2003, 3 ex. på hästbetad sandmark med gles borsttåtel, insamlade nattetid med hjälp av pannlampa. HA. Eftra, i Vesslundareservatet söder om Suseåns mynning 24.8.2003, 1 ex. i fallfälla på ljunghed (sannolikt ett tillfälligt uppträdande ex.). Arten är sporadisk i sitt uppträdande, men har möjligen åter ökat under senare år. Om en annan halländsk lokal står att läsa i AROMIA nr 1, 1997.

***Harpalus servus* (Duft.)**

Rödlistad NT.

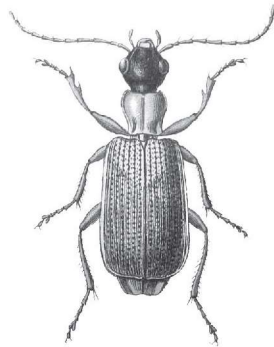
HA. Gullbranna, Tönnersa, i dynerna norr om Lagans mynning 5.9.2003, 1 ex. insamlat nattetid med pannlampa (HL). HA. Halmstad, Hagön 4.5.2003, 1 ex. löpande i solskenet, 5.9.2003, 1 ex. insamlat nattetid med hjälp av pannlampa i flygsanddyner med gles borsttåtel (HL). På båda lokalerna tillsammans med *Amara quenseli*.

***Harpalus froelichi* Sturm**

HA. Skrea, Boberg 5.8.2003, 1 ex. i kanten av sandig trädesåker (sedan dess planterad med gran), insamlat nattetid med hjälp av pannlampa. Det första fyndet av arten i Halland sedan slutet av 1800-talet, då den påträffades vid Skottorp norr om Hallandsåsen.

***Stenolophus mixtus* (Herbst).**

BO. Hisingen, Björlanda 18.6.2003 (JL). **Ny för Bohuslän.** Vid inventering av den strandlevande skalbaggsfaunan längs Osbäcken på Hisingen trampades ett par ex. av denna jordlöpare fram. Strandvegetationen består till största delen av bladvass, men just där baggen påträffades fanns ett litet, gungflyaktigt strandparti med låg vegetation. Troligen kan arten vara på spridning norrut. Den togs som ny för Halland vid Onsala, Bolgen 1997.

Demetrias atricapillus

***Demetrias atricapillus* (L.)**

HA. Harplinge, Haverdalsstrand söder om Skintans mynning 4.6.2003, 1 ex. i strandgrästuva i den yttre dynkanten (HL). **Ny för Halland.**

***Dromius melanocephalus* Dej.**

BO. Öckerö, Rörö 4.9.2003, 1 ex. slaghåvat i utblommad tistel på norra delen av ön (BC). **Ny för Bohuslän.** En art som tydligen är på spridning norrut. H. Ljungberg tog arten i Onsala vid Fjäreahals 1998 i kort gräsvegetation. Platsen på Rörö var bland högre vegetation. Exemplaret hade fullt utvecklade flygvingar, vilket konstant gäller för arten enligt Lindroth.

***Cymindis angularis* Gyll.**

BO. Tanum, Tjurpannan 16.9.2003, 1 ex. under sten på torr sandmark 50 meter från stranden (BA, BC).

***Cymindis macularis* Fisch. v. Waldh.**

Rödlistad NT.

HA. Halmstad, Hagön 8.8 och 5.9.2003, flera ex. insamlade nattetid med hjälp av pannlampa på olika ställen i reservatet, såväl

på sandig ljunghed med borsttåtel som i mer rena flygsanddyner med *Ammophila* och andra sandgräs (HL).

DYKARE Dytiscidae

***Hygrotus parallelogrammus* (Ahrens)**

BO. Morlanda, "Morlanda brygga" 28.3.2003 (BA). Flera ex. av arten hävdades i en göl på strandängarna. *H. parallelogrammus* är halofil d v s den har en viss förkärlek för "salta" miljöer. Lokalen är en av de nordligaste i Bohuslän (Nilsson & Persson 1989), men arten finns också i Sydnorge.

***Hydroporus discretus* Fairmaire & Brisout**

BO. Ödsmål, bäck vid Kolhättan 12.5.2003 (BA). Arten lever i strömmande vatten och är ganska vanlig i Bohuslän. Den föredrar bäckar med klart, kallt vatten och sandbotten men påträffas även på slambotten, som här vid Kolhättan. Andra dykare i bäcken var *Agabus guttatus* och *A. paludosus*.

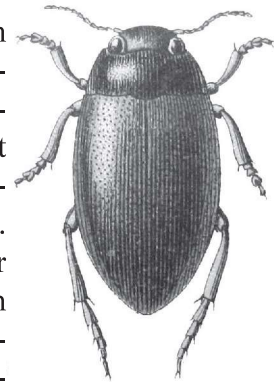
***Hydroporus rufifrons* (Müll.)**

HA. Laholm, Mellbystrand 12.6.2003 (BA, BC). Ett ex. av denna art fångades i våtmärkerna nordväst om samhället Mellbystrand. *H. rufifrons* har under senare år gått starkt tillbaka i Sydsverige beroende på att bl.a. gräskärren mer eller mindre försvunnit.

***Hydroporus obsoletus* Aubé**

Rödlistad NT.

BO. Morlanda, Huseby 4.5.2003 (BA, BC). I ett temporärt vattenförande tillflöde till den i dalgången Huseby-Morlanda säteri rinnande bäcken kunde ett ex. av denna ljust gulbruna art tryckas fram. Terrängen i området är mycket rik på skal, och bäckens botten är ställvis helt täckt av mussel- och snäckskal.

Hydroporus obsoletus

***Stictotarsus duodecimpustulatus* (Fabr.)**

Rödlistad NT.

BO. Kville, Joreälven 5.9.2003 (BA). Två ex. hävdades i en liten avsnörning av ån. *S. duo-*

decimpustulatus var tidigare endast känd från sydvästra Sverige men påträffades nyligen så långt norrut som i Västerdalälven (Ekström och Nilsson 2000).

VATTENBAGGAR Hydrophilidae

***Laccobius sinuatus* Motschulsky**

BO. Kville, Joreälven 5.9.2003 (BA). Arten togs tillsammans med den tidigare omnämnda *Stictotarsus duodecimpustulatus*.

VATTENBRYNSBAGGAR Hydraenidae

***Ochthebius dilatatus* Stephens**

HA. Landa, dike över strandängarna vid Landabuktens nordöstra kust 22.4.2003 (BA, BC). Arten var inte ovanlig i ett dike, som mynnar i viken söder om Åsa. Beläggsexemplar kunde ”plockas” i vegetationen strax ovan vattnet. Arten är halobiont och lever i salt/bräckt vatten. Den förekommer längs västkusten, och är funnen upp till norra Halland. Den har förgäves eftersökts i Bohuslän.

***Ochthebius bicolon* Germar**

BO. Ödsmål, bäck vid Kolhättan 8.5.2003 (BA). Flera ex. av denna lilla sirliga art togs med hjälp av en ”långpanna”, som trycktes mot vattenbrynet, så att vatten spolade in och ryckte med sig de små baggarna, som sedan kunde fångas då de började röra på sig. Bäckens slambotten över sand och tät vass vid stränderna.

***Hydraena testacea* Curtis**

Rödlistad NT.

VG. Sätilla, Rammsjön öster Näset 22.4.2003 (BA, BC). Arten påträffades i den täta vegetationen längs stranden samt i bäcken vid sjöns nordöstra del.

ASBAGGAR Silphidae

***Necrodes litoralis* (L.)**

VG. Angered, Hjällbo 25.6.2003 (LG). I fälla med starkt föruttnat kött inne på Skanska Prefabs område. Fällan hade varit i bruk i 4-5 veckor innan, och då dragit till sig massor med kortvingar och Histerider.

***Silpha carinata* Herbst.**

Rödlistad VU

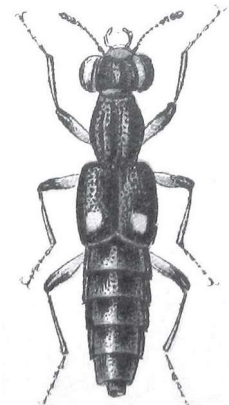
Arten är närmast allmän på de halländska kusthedarna och flygsandfälten (under 2003 funnen talrikt på flera lokaler i Laholmsbukten, vid Haverdalsstrand och i Vesslundareservatet, HL). Den uppträder ofta massvis i fallfällor där innehållet förlorat sin fräschör, men den har också observerats jagande i flygsanddyner nattetid och springande över stigar i den planterade tallskogen. Dessutom funnen på ljungheden vid Sandsjöbacka 10.9.2003 (HL). Varför arten rödlistats så högt som VU är oklart.

KORTVINGAR Staphylinidae

***Stenus guttula* Müll.**

Rödlistad NT.

HA. Eldsberga, Gullbranna 3.6.2003, vid bäck nära Genevadsåns mynning tillsammans med *Ischnopoda constricta* (HL).

Stenus guttula

Ischnopoda constricta

(Erichs.)

Rödlistad NT.

HA. Vindrarps, Stensån 13.9.2003, 1 ex. (HL). HA. Eldsberga, Gullbranna, vid dike nära Genevadsåns mynning 3.6.2003, 2 ex. (HL). HA. Harplinge, Haverdal, vid Skintan 3.6.2003, flera ex. (HL). På alla tre lokalerna på slamsandiga, beskuggade strandbrinkar.

***Atheta (Philhygra) gyllenhalii* (Thomson)**

BO. Hisingen, Björlanda 25.1.2003 (JL), 1 ex. sållat i driftrand mellan havsstranden och ett fuktområde med vass. **Ny för Bohuslän.** Arten är ganska sällsynt. I denna driftrand har de senaste åren tagits många kortvingar, varav flera *Philhygra*-arter som nya för BO. Det troliga är väl att de fuktälskande djuren lämnar den lilla våtmarken och söker sig upp för att övervintra i den tjocka driftranden.

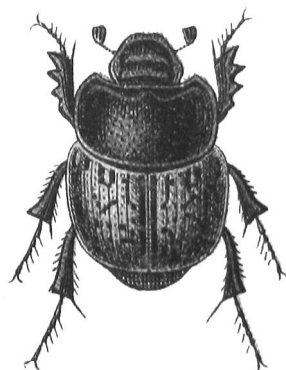
***Myrmecopora lohmanderi* Bern.**

BO. Sydkoster, Kilesand 16.7.2003 (HEW). Denna karakteristiska lilla kortvinge hittade Hans Lohmander 1926 vid Grebbestad. Den var då ny för vetenskapen. Sedan dess har den i Sverige dessutom tagits på Råssö. Vid Greb-

bestad togs den genom sållning av uppkastad tång, på Råssö hittades den på undersidan av djupt liggande stenar i strandkanten. På Koster fanns arten i uppkastad bandtång som bäddats ner i den lösa sanden. Under stenar i tidvattenszonen lyckades jag däremot inte uppbbringa några djur. Säkert är den här arten förbisedd.

BLADHORNINGAR Scarabaeidae

Onthophagus nuchicornis (L.)

Onthophagus nuchicornis

Rödlistad NT.

HA. Skrea, Brogård 17.5.2003, 1 ex. i fågelkadaver på hästbetad sandmark med gles borsttåtel (HL).

Onthophagus fracticornis (Preys.)

Rödlistad NT.

VG. Frösve, Kliene 7.5.2003, 28.8.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: "Tillsammans med min fyraåriga dotter Matilda besökte jag en igenlagd grustäkt där *Omophron* togs häromåret (Aromia 2003). Bajsbehov uppstod och klarades av varefter *Omophron* studerades i strandkanten av en vattensamling. På återvägen passerades bajset, och nu var det helt övertäckt av krälände dyngbaggar av olika arter (se nedan). I vimlet fann jag till min stora förvåning också flera präktiga exemplar av krokhorndyvel. Grustäkten finns på en flack sandkulle som höjer sig något över den omgivande vadsboslättens lera. Själva täkten är tämligen grund och numera utplånad och ingår i en fårbetad hage. Ännu finns en del bar sand och av sanddjur finns t. ex. även sandfrölöpare, *Harpalus smaragdinus*, brun sandjägare, *Cicindela hybrida*, och den lilla svartbaggen *Melanimon tibiale*. Vid ett återbesök i augusti visade sig krokhorndyveln vara mycket allmän i fårspillning på sandmarken. Förra gången krokhorndyveln hittades i Västergötland var 1949. I Skaraborgsdelen har den aldrig tidigare påträffats."

Onthophagus similis (Scr.)

Rödlistad NT.

HA. Veinge, Mästocka ljunghed 8.5.2003, flera ex. i kospillning på ljunghed (HL). HA. Halmstad, Hagön 13.9.2003, flera ex. i fårspillning på betad sandmark (HL). HA. Skrea, Brogård 17.5.2003, 2 ex. i fågelkadaver på hästbetad sandmark med gles borsttåtel (HL).

Aegialia spissipes Lec.

Rödlistad DD.

HA. Gullbranna, Tönnersa, i dynerna norr om Lagans mynning 3.6.2003, 2 ex. krypande i skymningen under ett överhäng av lågvuxen *Salix* i den yttre dynkanten, 12.8.2003, fragment av 1 ex. i sanden under kråkris på en höjdrygg i de yttre dynerna (HL). Arten är förmodligen något mer frekvent än de mycket få fynden antyder, men den är svår att hitta.

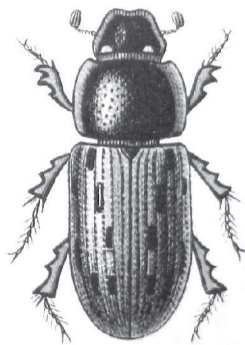
Aphodius contaminatus (Herbst)

VG. Frösve, Kliene 28.8.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: "Vid besöket i augusti hittade jag i fårspillningen förutom krokhorndyvelar även rikligt av *Aphodius contaminatus*. Det är också en art som gått tillbaka. Den är sedan gammalt känd från Västergötland men det finns bara ett enda sentida fynd (Ljunghem 1995, Nils Forshed enl. Mattias Forshage)." Arten påträffades även under VEK's resa till Galterö 2003.

Aphodius conspurcatus (L.)

BO. Långelanda, Alemyren 15.10.2003 (BA).

Ny för Bohuslän. Vid genomgång av hästspillning i en hagmark i Svanesund påträffades enstaka exemplar av denna vackert tecknade art. Spillningshögar med *A. conspurcatus* låg ganska skuggigt i hagens "bryndel". Arten togs något senare även på fastlandssidan i viltspillning i hjorthägnat på Röd i Ödsmål.

Aphodius conspurcatus

Aphodius merdarius (Fabr.)

Rödlistad CR.

VG. Frösve, Kliene 4.5.2003 (HEW).

Hans-Erik Wanntorp berättar: ”Bajset som beskrevs under krokhorndyvlen ovan vimlade av dyngbaggar. Mest var det brämddyngbaggar, *Aphodius sphacelatus*, och hästdyngbaggar, *A. sticticus*, men bland dessa kröp också små blanka streckdyngbaggar. Den arten var förr utbredd, men har minskat katastrofalt på fastlandet under 1900-talet. Den anges i rödlistans artfaktablad endast finnas kvar säkert på Gotland. Detta är uppenbarligen något överdrivet för alldeles nyligen har den påträffats både i Stockholmstrakten och i Östergötland. I Västergötland har den däremot inte setts sedan 1961 (enligt Mattias Forshage). Den sandiga färbetade marken vid Kliene har tydligen kunnat fungera som en tillflyktsort för arten i ett område som annars ur dyngbaggesynpunkt numera är ytterst trivialt. Dyngbaggefaunan i Västergötland verkar för övrigt vara ovanligt dåligt undersökt på senare tid. Enligt Mattias har t. ex. *A. sticticus* inte rapporterats från Västergötland sedan 1945, och av *A. sphacelatus* finns inga kända belägg efter 1972. Men kanske döljer sig sådant material orapporterat i privatsamlingar?”

***Aphodius ictericus* (Laich.)**

BO. Sydkoster, söder om Breviks fiskehamn 12-24.7.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: ”Den här arten som jag brukar förknippa med Ölands och Gotlands torrmarker, var allmän i fårspillning på sandiga och kortsnaggade betesmarker inom Sydkosters naturreservat. Både markförhållandena och det soliga kosterklimatet gjorde att jag inte egentligen blev förvånad. Glansdyngbaggen är en art som gått starkt tillbaka på fastlandet under 1900-talet. Efter 1980 finns uppgifter endast för SK., HA., ÖL. och GO. (Ljungberg 2002). Arten är väl en given kandidat till nästa upplaga av rödlistan. Förr var glansdyngbaggen utbredd i Bohusläns kusttrakter. Den togs just på Sydkoster av Landin 1947 och av Uno Holmer på Gullholmen och Kärnön ännu på 1960-talet, senast i Morlanda 1967 (enligt M. Forshage). Landin fann även *Onthopagus nuchicornis* på Sydkoster men den arten kunde jag trots ivrigt sökande inte hitta igen. Däremot fanns gott om norddyngbagge,

Aphodius borealis, och rödbukig dyngbagge, *A. foetens*, vilka Landin inte rapporterar. Båda är ju ökande arter. Rimligen finns glansdyngbaggen kvar på fler håll i landskapet.”

***Amphimallon solstitiale* (L.)**

VG. Göteborg 6.7.2003 (LG). 1 ex. sittande på trottoaren utanför restaurang Evergreen på Karl Johansgatan.

***Oryctes nasicornis* (L.)**

VG. Göteborg 6.7.2003 (LG). Ett ihjältrampat ex. utanför restaurang Sassi på Karl Johansgatan.

***Gnorimus nobilis* (L.)**

Rödlistad VU.

VG. Angered, Hjällbo 15.7.2003 (LG). tiotalet ex. på älggräs vid Lärjeån nedanför Skanska Prefab. Arten har här observerats i ca 20 års tid. Verkar ha en väldigt stadig och konstant population här.

KNÄPPARE Elateridae

***Dicronychus equisetoides* Lohse**

Rödlistad VU.

HA. Gullbranna, Tönnersa, i dynerna norr om Lagans mynning 4.5, 27.5 och 28.5.2003, vardera 1 ex. i höga flygsanddyner (HL). HA. Halmstad, Hagön 25.5.2003, 1 ex. i fallfälla på sandig ljungmed med borsttåtel (HL). HA. Halmstad, Västra stranden 7.5.2003, flera ex. svärmande över sandmark med gles gräsvegetation, i skyddad glänta innanför stranden.

BÄCKBAGGAR Elmidæ

***Riolus cupreus* Müll.**

DS. Grinstad, Hjortens udde 23.8.2002 (BC). Bengt Carlsson berättar: ”Arten uppehöll sig bland stenar och växter i en brant strandkant alldeles vid vattenlinjen. Jag använde en liten balja att trycka med i strandkanten och de små baggarna kunde rinna in i baljan. En mycket bra metod för att upptäcka smådjur i vatten.”

OLJEBAGGAR Meloidæ

***Apalus bimaculatus* (L.)**

Rödlistad VU.

HA. Tönnersa, norr om Lagans utlopp

26.3.2001, 4 ex. krypande i sanden i flygsanddyner med krypande *Salix*, kråkrismattor och partier av borsttåtelhed (HL). Dessutom är arten funnen i dynerna vid Haverdalsstrand (Krister Larsson enl. HL).

SNABBAGGAR Anthicidae

Anthicus bimaculatus (Ill.)

Rödlistad NT.

HA. Efra, havsstranden söder om Suseåns mynning 10.6.2001, flera ex. i den yttre dynkanten (HL).

SVARTBAGGAR Tenebrionidae

Phylan gibbus Fabr.

Rödlistad EN.

BO. Öckerö, Rörö 4.9.2003, 2 ex. under små brädlappar en bit uppe på en strand på norra delen av ön (BC). Hanens mellan- och bakskenben har på insidan en tät gul behåring. Tidigare är *P. gibbus* angiven för SK. och HA. **Ny för Bohuslän.**

Phaleria cadaverina (Fabr.)

Rödlistad VU.

Från maj till början av juni 2003 var arten rätt frekvent under uppkastade tångflak på havsstränder söder om Lagaoset, mellan Lagans och Genevadsåns mynnings, vid Hagön söder om Halmstad samt vid Haverdalsstrand söder om Skintans mynning (HL). Ett nykläckt ex. hittades 5.9.2003 vid Hagön.

Scaphidema metallicum (Fabr.)

Rödlistad NT.

HA. Efra, havsstranden söder om Suseåns mynning 14.6.2001, 1 ex. under tång (HL).

GLANSBAGGAR Nitidulidae

Ipidia binotata Reitter

Rödlistad VU.

VG. Locketorp, Källsäter 7.5.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: ”Denna art rapporterade jag förra året från några granhögstubbar i Källsäter. Detta år förekom den i stället talrikt under barken av några år gamla granstockar i en trave som lämnats kvar i skogen någon km från den förra lokalen. Miljön var denna gång alltså ytterst trivial, av

en typ där man normalt knappast hittar något spännande alls (något annat sådant fanns inte heller). Fyndet visar i alla fall att arten har ett fast tillhåll i trakten.”

BLOMBAGGAR Oedemeridae

Calopus serraticornis L.

HA. Tönnersa 26.5.2003, 1 ex. på blommande tall (BC). I sanddynerna nere vid stranden levde även *Melanimon tibiale* Fabr.

BLÅSBAGGAR Malachidae

Antochomus rufus (Herbst).

HA. Budskär 25.7.2003, 1 ex. krypande på stol på Budskärs semesteranläggning (LG).

LÅNGHORNINGAR Cerambycidae

Judolia

sexmaculata (L.)

VG. Angered, Hjällbo 25.6.2003, på flockblomstrig blomma på torräng inne på Skanska Prefab (LG).

Leptura maculata Poda.

VG. Angered, Hjällbo 15.7.2003, 1 ex. på vitmåra nära Klädkällaren (LG). Biotopen är typisk för arten, igenväxande ängsmark.

Stenostola dubia Lai.

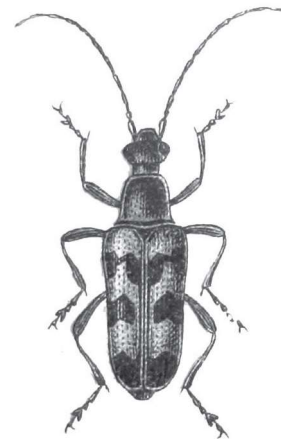
BO. Askum, Åby 25.6.2003, på lindblad vid en skogsväg (BC). Ej ovanlig på denna plats.

BLADBAGGAR Chrysomelidae

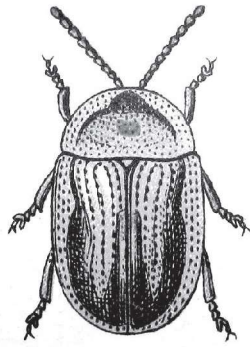
Cassida vittata Vill.

Rödlistad VU.

HA. Skrea, Brogård 17.5.2003, flera ex. hävade och 1 ex. flygande i solskenet på hästbetad sandmark med gles vegetation (HL). HA. Skrea, Boberg 10.6.2003, 1 ex. i kanten av sandig trädesåker, sedan dess plan-

Judolia sexmaculata

Cassida vittata

terad med gran (HL). Vårdväxten åkerspergel (*Spergula arvensis*) växer talrikt på båda lokalerna. Dessutom HA. Träslöv, vid Kagabäckens utlopp 15.5.2003, 1 ex. på sandstrand med tångvallar (HL).

SPETSVIVLAR Apionidae

Apion modestum Germ.

Rödlistad EN.

HA. Laholm, Hökhult söder om Lagan strax innanför mynningen 22.8.2003, Laholm, Snaparp strax norr om Lagan 6.8.2003, Halmstad, Hagön 26.8.2003 (HL). **Ny för Halland.** På alla tre lokalerna talrikt förekommande på stor käringtand (*Lotus pedunculatus*), på vägrenar, dikeskanter och fuktig gräsmark. Arten är betraktad som en stor raritet, som endast påträffats på en lokal i norra Skåne, och har därför förts upp på rödlistan som starkt hotad (EN). Förmodligen är den emellertid bara förbisedd p. g. a. sin stora likhet med den allmänna *A. loti*, som lever på vanlig käringtand. Under den gångna sommaren har *A. modestum* också påträffats på flera nya lokaler i Skåne (HL).

Apion minimum Herbst.

BO. Sydkoster, Brevik 7.2003 (HEW). Denna rätt ovanliga lilla spetsvivel förekom på krypvide utmed vägen mellan Brevik och Kilesand.

Apion astragali (Fabr.)

Rödlistad NT.

BO. Sydkoster, V om Kyrksund nära Prästudden 25.7.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: "Arten är bunden till sötvedel som förekommer på flera håll på Koster, men länge sökte jag förgäves efter denna vackert gröngnistrande spetsvivel. Till slut fann jag den i alla fall i en örtrik, starkt solexponerad blocksluttning. Arten är tidigare tagen några gånger längre söderut i landskapet (BC, Aromia 1999)."

Apion confluens Kirby.

HA. Varberg, på ruderatmark nära järnvägsstationen 31.7.2003, 1 ex. håvades på kamomill (BC). *A. confluens* är inte så vanligt förekommande i Västsverige, men är många gånger tagen i enstaka ex. Ofta förväxlad med *Apion stolidum*, även i museisamlingar.

Apion gibbirostre Gyll.

VG. Styrso, Galterö 13.8.2003, några ex. på åkertistel (BC, BA), 7.9.2003, 3 ex. (BC).

VIVLAR Curculionidae

Strophosoma fulvicorne Walt.

Rödlistad NT.

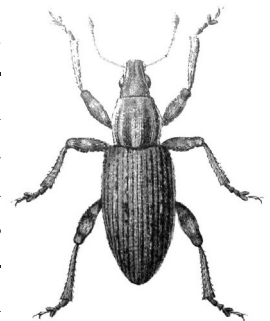
HA. Harplinge, Haverdal 25.9.2003, 1 ex. under ljunng på sandig ljunghed (HL).

Sitona gressorius (Fabr.)

BO. Romelanda, Dösebacka sandtag 21.7.2002 samt 30.5.2003 (BA). **Ny för Bohuslän.** VG. Gråbo, Gråbo grustag 4.5.2003 (LG, JL), 29.5.2003 (BA). **Ny för Västergötland.** Denna stora vivel, som lever på lupin, är ett bra exempel på en art som spridit sig snabbt norrut från sitt tidigare mellaneuropeiska utbredningsområde. Första fyndet i Sverige är från Öland i början av 1990-talet. Därefter har den spridit sig till flera landskap upp till Uppland. Redan för tre år sedan besökte Lars Gambreus grustaget vid Gråbo och fann då en vivel han senare bestämde till *S. gressorius*. Dock togs inget beläggsexemplar. Ett besök i mars gav inget resultat efter grävning kring rötterna, men i början av maj gick det bättre och ett par ex. av arten påträffades under de decimeterhöga lupinbladen, glädjande nog samman med nästkommande art.

Sitona griseus (Fabr.)

VG. Gråbo, Gråbo grustag 4.5.2003 (JL, LG). **Ny för Västergötland.** Denna vivel är något mindre än den föregående och har en mindre distinkt ljus längdfärg på halsskölden. Arten är känd från flera olika värdväxter,

Sitona griseus

även lupin. Bedömningen var att denna art var talrikare än *S. gressorius* på lokalen, och med ett liknande levnadssätt. Baggarna med sin ljusa, spräckliga färg kunde vara mycket svåra att upptäcka då de låg alldeles stilla på den grusiga marken.

***Hypera meles* (Fabr.)**

Rödlistad NT.

HA. Skrea, Brogård 10.6.2003, 1 ex. håvat på hästbetad sandmark med gles vegetation av olika ärtväxter (HL).

***Hypera denominanda* (Capi.)**

Rödlistad NT.

BO. Sydkoster, V om Kyrksund vid stranden av Prästudden 25.7.2003 (HEW). **Ny för Bohuslän.** Hans-Erik Wanntorp berättar: "Vid hävning på olika ärtväxter på Sydkoster fick jag ett antal olika *Hypera*-arter, främst *H. nigrirostris* och *H. suspiciosa*, men även enstaka *H. venusta*. Ett ex. från kråkvicker visade sig däremot tillhöra den sällsynta arten *H. denominanda* (bestämningen kollad av Eivind Palm). Den arten är tidigare funnen i spridda landskap från Småland till mellersta Norrland, i regel bara i enstaka ex. Närmaste fyndet är från VG. Nääs, där den togs av Bengt Ehnström 1977."

***Hypera plantaginis* (DeG.)**

Rödlistad NT.

HA. Halmstad, Hagön 28.5.2003, 1 ex. i fallfälla på sandig ljunghed med borsttåtel (HL). Värdväxten är förmodligen käringtand (*Lotus corniculatus*), den enda ärtväxten i den mycket artfattiga floran på lokalen.

***Smicronyx jungermanniae* Reich.**

Rödlistad VU.

BO. Sydkoster, V om Kyrksund vid Prästudden 25.7.2003 (HEW). Hans-Erik Wanntorp berättar: "Längs de blockiga, tånggödslade stränderna på Sydkosters utsida (söder om det hårdbetade naturreservatet) finns en frodig strandvegetation med, för en östsvensk, spännade skalbaggsarter som *Ceutorhynchus cakilis* och *Psylliodes crambicola*. Här och där är kråkvickern och strandtöreln helt övervuxna av nässelsnärjans rödaktiga trådar. Med

Bengt Carlssons fynd från Lövön häromåret i tankarna bankade jag förstås av snärjet i häven och ut ramlade mängder av små svarta snärjevivlar, alla tillhörande denna art."

***Tychius meliloti* Steph.**

HA. Varberg 18.7.2003, flera ex. på vit sötväppling vid järnvägsstationen (BC). *Apion meliloti* förekom på samma plats. BO. Öckerö, Hälsö 7.8.2003, på vit sötväppling utefter stora vägen (BC). **Ny för Bohuslän.** VG. Bohus, EKA:s industriområde 5.7.2003, på vit sötväppling (BC). **Ny för Västergötland.** En art som är i spridning norrut. BC hade för några år sedan håvat på sötväppling på ungefär samma plats men då fanns inga *Tychius*. Arten är tidigare funnen i Halland. Det. Mikael Sörensson.

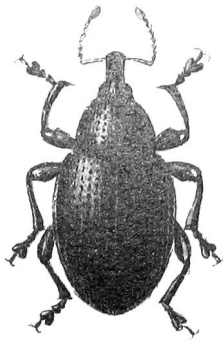
***Sibinia primita* (Hbst.)**

Rödlistad VU.

HA. Halmstad, Hagön 26.8.2003, 1 ex. håvat på trivial vegetation i en dikeskant (HL). Betraktas som en stor sällsynthet, men kan lika gärna vara förbisedd p. g. a. sin ringa storlek och värdväxternas oansenlighet (den lever på olika små nejlikväxter).

***Antonomus brunnipennis* Curtis.**

BO. Västerlanda, Stendammen 20.6.2003 och Romelanda, Lilla Nordnäbban 20.6.2003 (BC). I båda fallen hävade på blodrot som växte utefter vägkant. Denna art var sammanblandad med den mycket vanliga *Antonomus rubi* Hbst. I ET 1992 sid 52 beskriver Eivind Palm denna art som nyligen upptäckt även i Danmark. Vid genomgång av flera samlingar visade det sig att det satt en hel del *brunnipennis* bland *rubi*-materialet. I senaste skalbaggs-katalogen är *brunnipennis* inte uppgiven för Bohuslän. Men jag har sett äldre material i Naturhistoriska museet som är *brunnipennis*. De båda arterna är mycket lika varandra, *brunnipennis* är något mindre och halsskölden något olik. Säkra skiljs de båda arterna genom genitalpreparering. Man bör vara uppmärksam på att även *rubi* kan förekomma på blodrot. Jag har vid ett tillfälle på en myr i Spekeröd tagit endast *rubi* på blodrot.

Leiosoma deflexum

Leiosoma deflexum

(Panz.)

Rödlistad VU.

BO. Rödbo, Ellesbo 2.5.2003 (BA). **Ny för Bohuslän.** HA. Lindome, Sagsjön 2.5.2003 (JL, HL). VG. Hjällbo, Lärjeån 26.5.2003 (JL, LG). Vid Rödbolokalen, slaghåvad på vitsippor. Två nya lokaler för denna vivel har alltså påträffats nära Göteborg. En nära kriminalvårdsanstalten vid Lindome, en annan i ädellövskogen, som sluttar ner mot Lärjeån. Arten var på båda lokalerna mycket vanlig, både bedömt utifrån gnag på vitsipporna och antal ex. som ham-

nade i slaghåvarna. Baggen är inte ovanlig i Göteborgstrakten, och rödlistekategorin bör möjligen ses över.

BARKBORRAR Scolytidae

***Dendroctonus micans* (Kugel.)**

BO. Sydkoster, V om Kilesand 12.7.2003 (HEW). **Ny för Bohuslän.** Ett ex. av denna, vår största barkborre slaghåvades i vegetationen i den ungtallskog, som håller på att växa upp på gammal betesmark. Arten brukar ju utvecklas mellan rotbenen av grova granar. På Sydkoster lyckades HEW inte upptäcka en enda gran, så slutsatsen är väl att den faktiskt måste ha sin hemvist i tallskogen. (Arten är enligt Ehnström 2002 även tidigare känd från tall, men då från grövre träd).

Redogörelse för skalbaggar, som fångats i Delsjöreservatet

Röntgenläkaren Anders H. Törnvall (1941-1991) är en av Göteborgs mest energiska coleopterologer genom tiderna. Efter hans alltför tidiga bortgång övertog Naturhistoriska museet hans vetenskapliga material – det visade sig bestå av en av de största insektsamlingar museet någonsin tagit emot, dessutom en del anteckningar och manuskriptutkast.

Bland det skriftliga material Anders efterlämnade fanns ett ofullbordat manus till en uppsats om skalbaggar, som han insamlat i Delsjöreservatet i Göteborg. Denna text har nu noga genomgått av Bengt Carlsson, som också renskrivit den. Uppenbarligen är det fråga om ett ungdomsverk, troligen sammanställt 1960-61 d v s vintern innan Anders tog studenten på Vasa Högre Allmänna Läroverk, numera benämnt Schillerska gymnasiet. Manuskriptet blev aldrig bearbetat färdigt för publicering; det är rent av möjligt att Anders

betraktade det hela som en ren ”ungdoms-synd” och följaktligen ett projekt, som han inte avsåg att gå vidare med.

Materialet i fråga är alltså inte av förf. godkänt för publicering. Av pietetsskäl har AROMIA-red. därför valt att avstå från att trycka detta ofullbordade ungdomsverk. Likväl är de skalbaggsfynd Anders gjorde av stort intresse, i synnerhet som de ger en god och anmärkningsvärt utförlig bild av skalbaggsfaunan i Delsjöområdet för drygt 40 år sedan. Därför vill AROMIA-red också rekommendera dem, som studerar Göteborgstraktens skalbaggar, att ändå ta del av Anders noteringar. Materialet, både de ursprungliga anteckningarna och den av Bengt Carlsson renskrivna texten (rekommenderas i första hand), finns disponibelt för forskningsbruk i Naturhistoriska museets arkiv.

Torkel Hagström